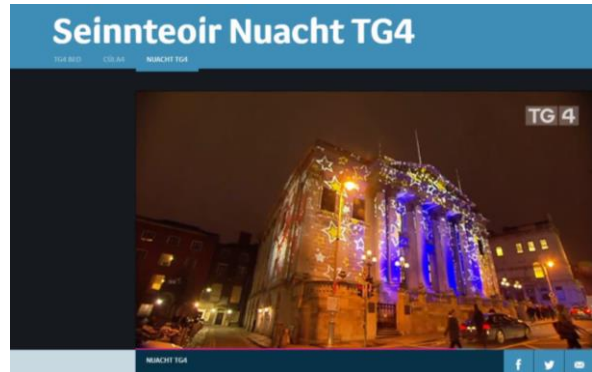

Ceartha an Duine

Ceist 1

Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuairisc faoi cheiliúradh i mBaile Átha Cliath. Féach féin agus an duine in aice leat ar na focail seo a bheidh le cloisteáil sa mhír. An dtuigeann tú iad?

1. *searmanas*
2. *cothrom an lae*
3. *cearta tithíochta*
4. *tearmann*
5. *trialacha cothroma*
6. *sclábhaíocht*
7. *céasadh*
8. *leatrom*
9. *níos práinní*
10. *cur chun cinn*
11. *gach cearn den domhan*

Anois, féach ar an tuairisc den chéad uair le feiceáil an féidir leat na focail sin a aithint sa mhír nuachta.

Ceist 2

Féach ar an tuairisc den dara huair agus bain úsáid as na focail ó **Ceist 1** thuas chun cur síos a dhéanamh don duine in aice leat ar ábhar na míre.

Ceist 3

Féach ar an tuairisc arís agus freagair na ceisteanna:

1. Cén fáth a raibh searmanas ar siúl i mBaile Átha Cliath?
2. Cad a dúirt an tUachtarán, Michael D. Higgins, ag an searmanas?
3. Cad iad na cearta a luadh sa mhír?
4. Cad a léiríonn an suirbhé atá foilsithe ag Coimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas?
5. Cad a deir Nial Ring?
6. Cén cineál íomhánna a taispeánadh sa chathair?

Ceist 4

Bí ag obair leis an duine in aice leat. Féachaigí ar an sliocht ón script – tá an séimhiú fágtha ar lár ocht n-uaire ann. An féidir libh gach séimhiú a chur san áit chuí? Éistigí leis an tuairisc arís ansin le feiceáil an raibh an ceart agaibh.

Bhí searmanas ar siúl i mBaile Átha Cliath ar maidin chun ceiliúradh a déanamh ar lá a bunaithe. Dúirt an tUachtarán, Michael D. Higgins, aige, gur sa lá atá inniu ann go raibh sé níos práinní ná mar a bhí sé riamh, cultúr a cur chun cinn ina bhfuil tús áite tugtha do chearta an duine.

I suirbhé atá foilsithe ag Coimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas, deir 82% de na daoine a glac páirt ann go gceapann siadsan gur cóir go mbeadh tithíocht clúdaithe i measc cearta an duine.

Ceist 5 An Aimsir Láithreach

Cuir na briathra seo san aimsir láithreach (gach pearsa). Ansin, cum ceisteanna leis na briathra céanna agus cuir na ceisteanna sin ar an duine in aice leat.

Féach
Déan
Ith
Bí
Tabhair

Ceist 6 Pléigh na ceisteanna seo leis na daoine eile i do ghrúpa:

1. Ar chóir go mbeadh cearta tithíochta mar chuid de chearta an duine? Cén fáth?
2. An bhfuil na cearta cuí ag gach duine in Éirinn, dar leat? Mínigh.

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

1. ceremony	<i>searmanas</i>
2. the corresponding date	<i>cothrom an lae</i>
3. housing rights	<i>cearta tithíochta</i>
4. refuge	<i>tearmann</i>
5. fair trials	<i>trialacha cothroma</i>
6. slavery	<i>sclábhaíocht</i>
7. torture	<i>céasadh</i>
8. oppression	<i>leatrom</i>
9. more urgent	<i>níos práinní</i>
10. promote, advance	<i>cur chun cinn</i>
11. every corner of the world	<i>gach cearn den domhan</i>

Ceist 2

Féach an script.

Ceist 3

Féach an script.

Ceist 4

Bhí searmanas ar siúl i mBaile Átha Cliath ar maidin chun ceiliúradh a dhéanamh ar lá a bhunaithe. Dúirt an tUachtarán, Michael D. Higgins, aige, gur sa lá atá inniu ann go raibh sé níos práinní ná mar a bhí sé riamh, cultúr a chur chun cinn ina bhfuil tús áite tugtha do chearta an duine.

I suirbhé atá foilsithe ag Coimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas, deir 82% de na daoine a ghlac páirt ann go gceapann siadsan gur chóir go mbeadh tithíocht clúdaithe i measc chearta an duine.

Ceist 5

Féach féachaim féachann tú féachann sé féachann sí féachaimid féachann sibh féachann siad <u>Sb:</u> féachtar An bhféachann..? Féachann / Ní fhéachann	Déan déanaim déanann tú déanann sé déanann sí déanaimid déanann sibh déanann siad <u>Sb:</u> déantar An ndéanann..? Déanann / Ní dhéanann
Ith ithim itheann tú itheann sé itheann sí ithimid itheann sibh itheann siad <u>Sb:</u> itear An itear..? Itear / Ní itear	Bí táim tá mé tá tú tá sé tá sí táimid tá sibh tá siad <u>Sb:</u> táthar An bhfuil..? Tá /Níl
Tabhair tugaim tugann tú tugann sé	

tugann sí
tugaimid
tugann sibh
tugann siad
Sb: tugtar
An dtugann..? Tugann /Ní thugann

Ceist 6

Is féidir gach beirt a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin na ceisteanna a phlé leis an rang iomlán.

Máire T. Ní Mhadaoin

Bhí searmanas i mBaile Átha Cliath inniu le ceiliúradh a dhéanamh ar an Dearbhú Uilechoiteann maidir le Cearta an Duine¹, a bhunaigh na Náisiúin Aontaithe, cothrom an lae seo seachtó bliain ó shin. Dúirt an tUachtarán, Michael D. Higgins, ag an searmanas go mb'fhéidir gur chóir smaoineamh ar chearta tithíochta a áireamh i measc chearta an duine.

Caoimhe Ní Laighin

D'fhógair na Náisiúin Aontaithe an Dearbhú Uilechoiteann maidir le Cearta an Duine, cothrom an lae é seo, seachtó bliain ó shin. I bPáras a fógraíodh é. Tá go leor ceart² clúdaithe faoin dearbhú, ina measc – cearta chun oibre, chun tearmann a lorg, cearta maidir le trialacha cothroma, saoirse chun tionól le chéile, chun tuairimí a chur in iúl, chun maireachtáil saor ó sclábhaíocht, céasadh agus leatrom.

Bhí searmanas ar siúl i mBaile Átha Cliath ar maidin chun ceiliúradh a dhéanamh ar lá a bhunaithe. Dúirt an tUachtarán, Michael D. Higgins, aige, gur sa lá atá inniu ann go raibh sé níos práinní ná mar a bhí sé riamh, cultúr a chur chun cinn ina bhfuil tús áite tugtha do chearta an duine.

I suirbhé atá foilsithe ag Coimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas, deir 82% de na daoine a ghlac páirt ann go gceapann siadsan gur chóir go mbeadh tithíocht clúdaithe i measc chearta an duine.

Nial Ring, Ard-Mhéara Bhaile Átha Cliath

An bhfuil rudaí ag dul chun cinn mar gheall ar shaoirse na ndaoine³, cearta na ndaoine, go hairithe b'fhéidir sa tír seo, daoine gan dídean, *you know*. Tá cearta acu freisin ach ní dóigh liom go bhfuil mórán dul chun cinn déanta.

Caoimhe Ní Laighin

Anocht, taispeánadh íomhánna ag Halla na Cathrach i mBaile Átha Cliath, de dhaoine ó gach cearn den domhan, a bhfuil baint acu le cur chun cinn chearta an duine.

Caoimhe Ní Laighin, Nuacht TG4 i mBaile Átha Cliath.

¹ *Dearbhú Uilechoiteann Chearta an Duine* an leagan oifigiúil

² *cearta a dúradh*

³ *saoirse na daoine a dúradh*